

Gut Sábész

גוט שבת

22. évfolyam 28. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:05 • י"ד ניסן תש"פ • 2020. 4. 8. • ערב פסח • Második este: 20:13 után

Európa fő kóserhús-ellátója a csengelei vágóhíd

A koronavírus-járvány által előidézett helyzetben egyre több európai országban jelentkezett a kóser hús hiányának komoly problémája, amit az EMIH – Magyar Zsidók Szövetsége Peszách előtti bejelentése látszik megoldani. Az EMIH múlt hét csütörtökön jelentette be, hogy több tízezernyi csomag kóser fagyasztott baromfihús szállítását indítja meg szerte a kontinensen, ideértve Ausztriát, Franciaországot, Németországot és az Egyesült Királyságot.

A számos európai zsidó közösség kóser hús hiánya részint a vágóhidak bezárásából, másfelől pedig a *schitá* (kóser vágás) több helyen való megtiltásából származik. Miközben a húselvétel visszaesett, addig a kereslet megnőtt, hiszen családok az eddigi, napi fogyasztást kielégítő vásárlások mellett a hosz-

szú távú tartalékokról is gondoskodni szeretnének. Ráadásul sokak, akik a Szentföldön vagy más országban tervezték tölteni a Peszáchot, nekik is otthon kell maradni és gondoskodni a megfelelő mennyiségű húsról is. Az elmúlt hetekben egyedül az Egyesült Királyságban mintegy 20%-kal (!) nőtt meg a kóser hús iránti kereslet.

Ellentétben sok európai vágóhíddal és a korábbi magyar gyakorlattal, miszerint a *schitát* csak átmeneti jelleggel, időnként kibérelt vágóhidakon végezték, 2017 óta egész évben működő kóser vágóhíd működik Csengelén az EMIH felügyelete és Reb Oirechman Smuél vezetése alatt. A csengelei vágóhíd eddig elsősorban libamájat állított elő az izraeli és francia piacra, viszont a kialakult hiány miatt igyekezik átállni a baromfihús feldolgozás-

ra is. Az üzemben dolgozó sakterek napi körülbelül tízezer csirke és más baromfi levágására képesek. Az itt előállított termékek az általános kóserügyi kívánalmak mellett *mehádrin*, vagyis a legmagasabb fokozatú vallási követelményeknek is megfelelnek.

„Hallunk és olvasunk angliai és franciaországi nagy zsidó közösségekben élő testvéreink nehéz helyzetéről. Egész évben ezek a közösségek gondoskodnak a hazai zsidók kóser termékeiről, most viszont mi következünk a sorban, hogy mi segítsünk rajtuk. Az EMIH nagy erőket beterve erre a célra toborzott munkaerőt, akiket a lehető legjobb egészségügyi védőfelszereléssel lát el, hogy megtegyen minden szükséges óvintézkedést ebben a járványhelyzetben” – nyilatkozta Köves Slomó vezető rabbi több külföldi sajtóorgánumnak.

A csengelei vágóhíd termékei

Virtuális előadások

Virtuális Bét Midrás naponta
A *zsido.com* Facebook-oldalán péntek és ünnepnapok kivételével minden nap 19:00–22:00 óráig (lásd a 2. oldalon)

Myers Mendy rabbi:
A *tükör* másik oldalán – a hetiszakasz és tanulmányai napjainkban
A Cháj Galéria Facebook-oldalán, szerdánként 18:30-tól

Feldman Mussie rebbecen:
Közepesek a konyhában (csak nőknek!). A csoport Facebook-zárt csoportjában. Belépési engedélyért keressék Feldman rebbecent. Szerdánként 20:30.

Hurwitz Sholom rabbi:
Peszách-hoz közeledve
A Teleki zsinagóga zárt Facebook-csoportjában, belépési engedélyért keressék Hurwitz rabbist. Keddenként és csütörtökönként 16:00–17:00 Peszáchig

Glitsenstein Chaim Saul rabbi:
Napi dvár torá
Konferenciahívás
a +36 1 987 6825-ös telefonszámon. Kód: 901244
Vasárnaptól csütörtökig 18:00

Napi Talmud Dáf jomi
Hétköznap reggelente 7:30
Szombat és vasárnap este 21:00
Élőben: Köves Slomó Facebook-oldalán, utólag visszanezhető: <https://dafhajomi.luah.hu>

Kóser élelmiszer-ellátás
Melegétel-rendelés, gyógyszerbeszerzés és bevásárlási szolgáltatás az Óbudai zsinagógától: Erdős Judit (06-30 222-1439 vagy e-mailen:

koshercatering@zsido.com
Pékáru és ebéd házhozszállítás:
tel.: (06 70) 946-4921

vagy e-mail:
rendeles@koserpekseg.hu
Hús házhozszállítás:
www.koserhus.com

A Dohány utcai Kóser Piac továbbra is a rendes nyitvatartási időben várja vásárlóit.

Zsidó híradó

Tovább folytatja a sikertörténetét a lubavicsi orvos Amerikában

Immár 699 koronavírussal fertőzött embert segített a gyógyulás útjára az a doktor, aki vallásos zsidók között fejlesztette ki hatékony koktélját.

Dr. Zeev Zelenko a napokban Donald Trump egyik vezető tanácsadójával is egyeztetett felfedezéséről, amely a kísérletek szerint elejét veheti a kórházi kezelésnek.

A New York állambeli, szatmári haszid zsidók által lakott Kiryas Joel városában praktizáló orvos hidroxiklorokin-szulfáttal már több száz embernek tudott segíteni. Fejlesztéséről mi is hírt adtunk korábban.

Most a Techstartups.com portál arról ír, hogy a sikertörténet tovább folytatódik, hiszen immár 699 koronavírussal fertőzött ember gyógyult meg az orvos segítségével.

Ami külön szenzációnak tűnik, hogy a kezelt emberek 100 százalékban kigyógyultak a fertőzésből.

A napokban elért eredményről Zelenko úgy nyilatkozott, hogy a hidroxiklorokin-szulfátból, cinkből és azitromicinből álló koktéljával sikerült elérnie, hogy 699 beteg közül senkit nem kellett lélegeztetőgépre tenni, senki

nem halt meg, és mindössze négy esetben került sor kórházi kezelésre.

100 százalékos sikert ért el az alig 20 dollárba kerülő gyógymóddal egy ötnapos kezelési idő alatt. Az orvos, aki a sikert abban határozta meg, hogy nem senki nem halt meg, most azt kéri Trump elnöktől, hogy javasolják az egész országnak számára az általa kifejlesztett koktét.

Zelenko gyógymódjának hatékonyságáról a Nemzeti Egészségügyi Intézet és munkatársai is tanulmányukban tettek említést. Mint írják, a cink alkalmazásával erősen csökken az alsó légúti fertőzések megbetegedések száma a fejlődő világ gyermek betegeiben.

Az orvos azt is elmondta, hogy számítása szerint a vírus gyorsan fertőző természetéből következően Amerika lakosságának fele jó eséllyel még idén elkaphatja a vírust.

Zsidó személyiségfejlesztő tréning

Emlékszünk még arra, mikor az iskolában a tanár szándékosan ejtett egy hibát, majd mikor a diákok korrigálták, azt mondta: „csak látni szerettem volna, ki figyel?”

A pontatlanságok megragadják a figyelmünket, és javításért kiáltanak. Isten a Tóra szavait illetően is az emberek eme tulajdonságára épít, és erre látunk példát az omerszámlálásra vonatkozó kötelességünket illetően is.

Tórai parancsolat, hogy Pészách első napját követően egészen Sávuoig minden egyes napot számoljunk, hogy ezzel kifejezzük a közelgő ünnepre való várakozásunkat. „És számlálatok magatoknak az ünnep másnapjától, ... hét teljes hét legyen,” majd az ezt követő tórai vers a következő szavakkal zárul: „... számlálatok ötven napot” (3Mózes 23:15-16). Első ránézésre érthetetlen: Sávuo ünnep a hét hét letelte után következik, tehát 49 nap után, nem pedig 50 után.

Az omerszámlálás Isten-szolgálatának a célja az, hogy azáltal, a tóraadás aktusára készülve, egyfajta személyiségfejlődésen menjünk keresztül.

Bárki, aki már megpróbált valamely hibás személyiségjeget javítani, megtapasztalhatta, hogy az mennyire nehéz is. A muszár mozgalom megalapítója, Yisroel Salanter rabbi mondta, egyszer, hogy az egész Talmud megtanulása sem támaszt annyi kihívást az ember elé, mint akár csak egyetlen rossz tulajdonságunk kijavítása. És ha még azt is tapasztalnánk, hogy egy adott vonásunkban a mai nap során előrelépést mutattunk, mi a garancia arra, hogy a holnapi nap nem fog visszaesést hozni?

Isten ezen kétségre válaszolva mondja: „Számolj 49 napot. Dolgozz keményen, állj a kihívások elébe, lépj túl a komfortzónádon. Ha ezt mind megteszed, ajándékban részesítelek. Abban az ajándékban, hogy az öntökéletesítésbe fetetett erőfeszítésideidet megsegítem, és hozzáadom a magamét.”

Más szóval, számoljunk 49 napot – tegyük meg a magunkét – és Isten azt 50-nek fogja beszámítani. Isten biztosan megsegít, csak arra vár, hogy okot adjunk rá.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Rochel Holzkenner írása nyomán.

MAGYAR
HUNGARIAN עוף
KOSER
KOSHER כשר
CSIRKE
CHICKEN הונגרי

Rendelje házhoz: www.koserhus.com

EMIH

Virtuális Bét Midrás - zsido.com is live now

19.00

Oberlander Báruch
Az omerszámlálás praktikus és kabbalisztikus oldalai

20.00

Megyeri Jonatán
Tóratanulás karanténban

21.00

Esténként más előadókkal és témákkal

Facebook Tanház

Virtuális Bét Midrás

A zsido.com Facebook-oldalán élőben.
(Jövő héten az ünnep miatt csak vasárnap és hétfőn)

Velem és a Rebbével történt A Rebbe magányos szédere

Miben különbözik az idei szédereste a többitől? A válasz egyértelmű: a járványveszély miatt a nagycsaládok nélkülözni kénytelenek egymás társaságát, mindenki a saját otthonában emlékezik meg a zsidók csodás egyiptomi kivonulásáról, issza meg a négy pohár bort és fogyasztja el a szimbolikus fogásokat. Az alábbi történetből kiderül, hogy a zsidó nép egyik legnagyobb hatású vezetője, a Lubavicsi Rebbe is magányosan töltött el egy széderestét.

Bár a Rebbe emberek tömegeivel állt folyamatos kapcsolatban, akik mind a tanítására és útmutatására vártak, ő maga kifejezetten szerény és egyszerű életet élt, nyoma sem volt nála az egyes hászid udvarokra jellemző pompának és fényűzésnek. Kevesen tudják, de hatvanéves házasságuk alatt a Rebbe és felesége mindig magukban ültek a szombati vagy ünnepi asztalhoz, kiszolgáló személyzet vagy rajongók hada nélkül.

1988-ban azonban elhunyt a rebecen és – mivel sajnos gyermekük nem született –, a Rebbe egyedül maradt. Mindez két hónappal Peszách előtt történt, így sok hászidban felmerült a kérdés: „Kivel tölti majd a széderestét a Rebbe?”

Yosef Yitzchak Jacobson rabbi abban az időben a Crown Heightsban, Brooklyn lubavicsi hászidok által lakott negyedében, a Chábád központja közelében élt és a helyi jesivában tanult. Abban az évben őt is ugyanaz a kérdés foglalkoztatta, mint a közösség többi tagját: „Mi lesz a Rebbével szédereste?” Jacobson rabbi így emlékezett vissza a történetekre:

„Peszách beköszöntekor, az esti ima után egy fiatal jesivabócher, Ari Halberstam – aki két évvel később a Brooklyn hídon elkövetett antiszemita terrortámadás áldozta lett 15 évesen –, a Rebbéhez lépett és édesanyja nevében meginvitálta magukhoz a széderre. A Rebbe Arira mosolygott, majd megrázta a fejét. Őszinte köszönetet mondott, de visszautasította a meghívást, és elmondta a fiúnak, hogy az irodájában, a Chábád főhadiszál-

lásán tölti az estét, egyedül. Ezt követően a Rebbe titkára, Leibel Groner rabbi felajánlotta, hogy a Rebbével marad a széderre, de a Rebbe hazaküldte őt, hogy a családjával ünnepeljen. Így hát a Lubavicsi Rebbe, aki zsidók tízezreinek széderestéjéről gondoskodott világszerte, magányosan ülte meg az év egyik legfontosabb és széles családi körben ünnepelt szertartását, az örökös éjszakáját.

A Talmudban felmerül a kérdés: mit tegyen, aki egyedül ül a széderasztalnál? Kinek tegye fel a „Má nistánát?“, a négy kérdést, és ki válaszolja meg azokat? Böl-

cseink véleménye az, hogy ilyen esetben az ember önmagát kérdezze, és önmaga adja meg a feleleteket.

Bár a Rebbe egyedül töltötte az estét, néhány jesivabócher nem ment haza az esti ima után és az utcán várakozott, a Rebbe irodájával szemben. Néhány óra elmúltával a Rebbe kinyitotta az ajtót, üdvözölte Élijáhu prófétát és elmondta ez ekkor szokásos 'Sfoch hámatchá' kezdetű szakaszt a Hágádából. Amikor kilé-

kire ahhoz, hogy érezze az Örökévaló közelségét. Nem igényelt rajongást, elismerést. Egyszerűen leült és végigélte megszabadulásunkat az egyiptomi rab-szolgaságból.

Mindössze 15 éves voltam akkor, de nagyon elszomorított, hogy a Rebbe egyedül maradt a széderre. Vajon miért nem hívott meg magához valakit? Mára talán megtaláltam a feleletet erre a kérdésre. Valódi zsidó vezetőként a Rebbe azokat az embereket akarta erővel felruházni, akik valamilyen okból egyedül voltak kénytelenek tölteni a széderüket. Azt akarta, hogy tudják: a magányosan töltött szédereste is érvényes, az is lehet jelentőségteljes és különleges. Az isteni jelenlét és a zsidó történelem szelleme az ő asztaluknál is megjelenik, ugyanúgy, mint azokban az otthonokban, ahol sokan ülnek körül az asztalt.”

Ebben az évben sokan töltik majd egyedül a szédert világszerte. Ők bizonyosan vigasztalást és inspirációt nyerhetnek a fenti történetből és erőt meríthetnek a Lubavicsi Rebbe magányos széderestéjéből.

zsido.com

Forrás: rabbidunner.com

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

Kerti grillen sült csirkemell, -szárny és bárányborda Peszáchra

Húsos, glutén-
és tojásmentes

1 kg csirkemell, felszeletelve
1 kg csirkeszárny
4 db bárányborda

Az 1. páchoz:

½ pohár olívaolaj
1 citrom leve
Só, durvára darált bors,
piropaprika bőségesen
6 gerezd fokhagyma
összetörve

A 2. páchoz:

½ pohár olaj, só
2 ek. datolyaméz
Chillipaprika-pehely
és gyömbérpor ízlés szerint

A 3. páchoz:

½ olívaolaj
Só, durvára őrölt bors,
ízlés szerint
Néhány friss rozsmaringág

A pácok hozzávalóit fajtánként összekeverjük. A megmosott húst egy órára a pácba áztatjuk: a csirkemellet az első, a szárnyat a második, a bárányt a harmadik fajtába. Időnként megforgatjuk a húsokat a lében. A grillben a szentet felizzítjuk, és amikor már csak parázslik, ráteszük a húst. Mindkét oldalukon ropogósra sütjük, és salátával tálaljuk.

Kérdezd a rabbit!

Elsőszülöttek böjtjének kiváltása a járvány miatti izolációban

Április 8-án, szerdán elsőszülöttek böjtje lesz, 4:25-től. Aki elsőszülött fiú vagy aki kiskorú elsőszülött apja, annak vagy böjtölnie kell, vagy ki kell váltania a böjtöt úgy, hogy részt vesz egy szijum mászechetén (az egyik talmudi traktátus tanulásának befejezési ünnepségén).

Az elmúlt napokban sokan fordultak Oberlander Báruch rabbihoz azzal a kérdéssel, hogy lehet a járvány idején kiváltani a böjtöt. A Budapesti Ortodox Rabbinate vezetőjének válaszát az alábbiakban közöljük.

A Sulchán áruch (OC 470:1.) leírja, hogy az a szokás, hogy az elsőszülöttek böjtölnék a Peszách előtti napon, hálával emlékezve arra, hogy a zsidó elsőszülöttek megmenekültek az isteni csapástól, ami az egyiptomiakat sújtotta. Elterjedt szokás, hogy erre a napra a zsinagógai közösségekben valaki befejez egy teljes talmudi traktátust, és ennek lezárásaként ünnepi lakomát szervez, az ezen való részvétellel pedig ki lehet váltani a böjtöt (lásd SÁ RSZ uo. 8.; Nité Gávril, Peszách 43. fejezet). Ám idén, a vilá járvány idején tilos a gyülekezés, így joggal merül fel a kérdés, hogyan váltják ki a böjtöt azok, akik maguk nem készültek egy teljes talmudi traktátus befejezésével az alkalomra.

Bár adja magát, hogy a most elterjedt online közvetítésekkel kössük össze az ünneplőket, ennek háláchikus háttérét meg kell vizsgálni, hiszen, ahogy korábban már írtuk (lásd GS 22. évf. 24. szám), az elfogadott vélemény szerint a telefon vagy internet közvetítésével érkező hang nem számít emberi hangnak, gépi hangnak tekintjük. Az ilyen közvetítéssel hallott dolgok

nem számítanak egy micva teljesítésének olyan esetben, amikor vallási előírás kötelez bennünket valaminek a meghallgatására. Ha ez így van, akkor kérdéses, hogy interneten keresztül részt lehet-e venni egy tanulást lezáró ünnepségen, ahol a tanuló nyilvánosan fejezi be az adott traktátust, hiszen a „résztvevő” se nem hallja valóságban a befejezést, se nem tud csatlakozni az azt követő étkezéshez.

Válaszom erre az, ami le van írva Slomo Zálmán Auerbach (1910–1995) jeruzsálemi rabbi kapcsán, aki annak ellenére, hogy egyetértett azzal, hogy a telefon által közvetített hang nem számít emberi hangnak (Minchát Slomo responsum 1. kötet 9. fejezet), mégis „rendkívüli kényszerhelyzetben” megengedte a telefonos részvételt a szijum ünnepségen (Misnát Jozsef responsum 7. kötet 83:1.). Azzal érvelt, hogy a Sulchán áruch maga ezt a böjtöt „szokásnak” nevezi (SÁ RSZ uo. 1.), és nem az általános „kötelező” szót használja rá. Ennek alapján úgy vélte, a szokáson lehet könnyíteni és egy telefonos hangra hagyatkozni.

Ezzel szemben Moshe Sternbuch (szül. 1926.) jeruzsálemi rabbi szerint (Tsuvoť vóhánhágot responsum 5. kötet 126. fejezet) még egy

szokás teljesítésekor se lehet a gépi hangra hagyatkozni.

Szerintem egy élő közvetítéssel egy ilyen valódi kényszerhelyzetben, mint amiben most vagyunk, mindenki el fogja fogadni az internetes szijum ünnepségek létjogosultságát. Anál is inkább, mert vannak vélemények, amelyek szerint a szijum ünnepségen való részvétel is elegendő, mivel az nem csak a tanulás befejezéséről, hanem az ünneplésről is szól (Nité Gávril uo. 9.) – vagyis elég részt venni az örömben, ami magával ragadja az embert. Többször tapasztaltuk, hogy egy ilyen közvetítéssel az ember képes teljes lelkesedéssel résztvenni az eseményekben, mintha ott lennie, mint például a nagyszülők, akik nem tudnak ott lenni az unokájuk esküvőjén, csak interneten keresztül követik.

Ezúton szeretném tehát bejelenteni, hogy jövő szerdán reggel, Peszách előestéjének napján, fél 10-kor szijumot fogok tartani a Bráchet traktátus befejezése alkalmából, élő közvetítéssel, amit a Budapesti Talmud Egylet és a zsidó.com Facebook-oldalán lehet majd követni.

Mindenkinek kívánok kóser Peszáchot és jó egészséget!

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

